

Antwoord op schriftelijke vragen (artikel 36 RvO) van D66 over Pfas

Datum vraag: 2 april 2024
Indiener: Ties Kuijpers
Nummer: S24/49
Datum antwoord: 22 april 2024

Aanleiding:

Aanleiding: We horen steeds vaker berichten over milieuverontreiniging door pfas en aanverwante *forever chemicals*, waarbij soms tot op grote afstand van de bron van de verontreiniging de normen overschreden worden. Dit brengt risico's met zich mee, doordat deze stoffen toxisch zijn, terwijl ze niet/nauwelijks afbreken in het milieu en daardoor kunnen ophopen in dieren en planten. In Den Haag is nu pfos-vervuiling ontstaan door een verkeerd aangesloten waterafvoer op een bedrijventerrein (<https://nos.nl/artikel/2513378-bron-van-pfos-vervuiling-in-haagse-woonwijk-was-brandblusbedrijf>). Dit roept bij D66 de vraag op of iets soortgelijks ook in de gemeente Rheden kan gebeuren en welke risico's onze inwoners en onze natuur lopen. Vandaar enkele vragen.

Vraag 1: Hoe vinden controles op milieuverontreiniging in de gemeente Rheden plaats en wie voert deze controles uit?

Antwoord:

De Omgevingsdienst Regio Arnhem houdt in opdracht van de gemeente toezicht op naleving van de voorschriften in de vergunning van bedrijven in Rheden. Voor alle bedrijven gelden regels; specifiek via voorschriften in de vergunning of algemeen via de regels in het Besluit activiteiten in de leefomgeving (BAL). ODRA maakt op basis van een aantal criteria (waaronder gedrag van de ondernemer, branche en type bedrijfsproces) een risicoanalyse. Deze is leidend voor de toezichtstrategie en de frequentie van controlebezoeken.

Vraag 2: Wat zijn mogelijke bronnen van vervuiling met pfas (en aanverwante stoffen) in en om de gemeente Rheden?

Antwoord:

PFAS (en aanverwante stoffen) vallen onder de categorie ZZS-stoffen (Zeer Zorgwekkende Stoffen). Bronnen van PFAS-vervuiling zijn bijvoorbeeld blusschuim dat de brandweer gebruikt of smeermiddelen voor de fiets of machines, maar ook tal van gebruiksproducten (zoals anti-aanbakpannen, regenjassen, etc.). Er zijn circa 10.000 verschillende soorten van ZZS bekend. Het gebruik van PFAS is alom en kan resten in het milieu achterlaten. Uiteraard is het streven van het college dit zoveel mogelijk te voorkomen, maar daar is op dit moment geen sluitende wetgeving voor. Er is ook geen landelijk overzicht van de mogelijke uitstoters van PFAS en dat weten we daarom ook niet over bedrijven in Rheden.

Landelijk wordt nu onderzocht hoe een adequate aanpak (van ZZS) kan plaatsvinden. ODRA sluit hierbij aan. De landelijke koepel van omgevingsdiensten heeft zich achter de oproep voor een Europees verbod op PFAS geschaard.

Vraag 3: Is er een vergunning nodig om pfas (en aanverwante stoffen) te lozen of uit te stoten? Zo ja, hebben de genoemde bronnen in en om de gemeente zo'n vergunning?

Antwoord:

Nee, voor PFAS als zodanig is geen vergunning nodig. Het bevoegd gezag kan wel door een beroep te doen op de algemene zorgplicht en opleggen van maatwerkvoorschriften de emissies beperken. Ook via het zorgplichtartikel van het omgevingsplan kunnen maatwerkvoorschriften worden opgelegd. Maar dan moet de toezichthouder van ODRA c.q. het bedrijf wel weten dat ze deze stoffen hebben en/of uitstoten (via lucht, water of grond). Dit is in de praktijk nogal een flinke opgave. Verder is een groot probleem dat burgers veel PFAS bevattende producten gebruiken. Restanten kunnen langs deze weg in het milieu terecht komen.

Als gemeente hebben we slechts zeer beperkt invloed op de bronnen van PFAS/ZZS-verontreiniging. Zo'n bronaanpak is een verantwoordelijkheid van het Rijk, al dan niet in Europees verband.

Vraag 4: Welke acties neemt het college naar aanleiding van de toenemende berichtgeving over vervuiling met pfas en andere *forever chemicals*? Denk aan het laten uitvoeren van extra (preventieve) controles, het opnieuw doorlichten van bestaande vergunningen en/of contact met andere bevoegde gezagen voor de uitstoot die buiten onze gemeente plaatsvindt.

Antwoord:

Er is het college veel aan gelegen om dat te doen wat binnen de mogelijkheden ligt om de belasting van het milieu te minimaliseren, dan wel tegen te gaan. Daarom hebben we regelmatig contact met de ODRA over onder meer de risicoanalyses die voorafgaan aan de vergunningverlening. Dan kunnen specifieke voorschriften worden opgenomen. Verder geldt dat bedrijven zelf ook een verantwoordelijkheid hebben om belasting van het milieu te voorkomen. Daar zijn algemeen geldende regels voor.

Als uit de risicoanalyse zou blijken dat (verscherpt) toezicht nodig is op de emissie van ZZS (waaronder PFAS), dan zal dat gebeuren, wordt dat meegewogen in de vergunning en zal ook de bezoekfrequentie opgeschroefd worden. Bedrijven die met ZZS-stoffen werken, hebben een minimalisatieverplichting. Dat wil zeggen, dat deze bedrijven verplicht zijn alles te doen om de emissies naar het milieu te voorkomen.

Eind 2020 is de Nota Bodembeheer (door de gemeente Rheden en omliggende gemeenten) aangepast, nadat het schadelijke effect van PFAS in het milieu duidelijk werd. De provincie Gelderland heeft toen retrospectief onderzoek opgestart om voor bepaalde bedrijfstakken te kijken op welke plekken sprake kan zijn geweest van bodemverontreinigingen met PFAS. Dit onderzoek loopt nog.

Vraag 5: Op landelijk niveau wordt gewaarschuwd om niet te veel eieren van hobbykippen te eten. Is dit advies relevant voor onze inwoners?

Antwoord:

Ja, dit advies geldt voor alle houders van hobbykippen en inwoners die eieren nuttigen van hobbykippen in Nederland.

Zo ja, biedt het opvolgen van dit algemene advies voldoende waarborgen voor onze inwoners of moeten onze inwoners extra maatregelen nemen?

Antwoord:

Goede informatie en adviezen over PFAS zijn te vinden op de [website van de GGD over PFAS](#).

Met betrekking tot eieren geldt: het is het meest veilig om eieren uit de supermarkt, van speciaalzaken of van de markt te eten. Als mensen toch eieren van eigen kippen willen eten, dan is het advies om niet alleen eigen eieren te eten, maar ze af te wisselen met eieren uit de supermarkt. Er is niet zo veel dat mensen zelf kunnen doen om te voorkomen dat ze PFAS binnenkrijgen. PFAS zitten bijna overal in onze omgeving en dus ook in al onze voedingsmiddelen en in het water. Voldoende water drinken en gevarieerd eten zijn belangrijk om gezond te blijven, ook al krijg je er een beetje PFAS mee binnen. Het belangrijkste advies is om een gevarieerd voedingspatroon na te streven, dan voorkom je dat je vaak voedingsmiddelen eet waar meer schadelijke stoffen in zitten. In deze fase wordt het niet nodig geacht voor inwoners om extra maatregelen te nemen, naast het opvolgen van het algemene landelijke advies.

En als het advies verandert, hoe worden onze inwoners daarover geïnformeerd?

Antwoord:

Als het advies verandert, dan wordt dit gecommuniceerd in de (landelijke) media en de website van de GGD (afdeling leefomgeving).